

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola dopravní,
Praha 1, Masná 18**

Adresa: Masná 18, 110 00 Praha 1

Identifikátor školy: 600 004 643

Termín konání orientační inspekce: 12. až 19. březen 2002

Čj.	010 352/02-3005
Signatura	oa1zv514

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Vzdělávací subjekt sdružuje Vyšší odbornou školu (dále VOŠ) a Střední průmyslovou školu dopravní (dále SPŠD) a je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Zřizovatelem školy do 31. prosince 2000 bylo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále MŠMT ČR), od 1. ledna 2001 Hlavní město Praha (dále HMP), Mariánské nám. 2, 110 00 Praha 1. Nově byla existence školy jako příspěvkové organizace upravena současným zřizovatelem HMP dne 26. října 2001 zřizovací listinou. Statutárním orgánem organizace je ředitel, který byl jmenován na základě řádného konkurzu od 1. ledna 2002 (školu řídil na základě pověření od září 2001). Organizace je zřízena na dobu neurčitou.

Vzdělávací subjekt působí ve dvou objektech vzniklých sloučením více původních budov v historické části města. Platné rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 22 203/2000-21, s platností od 1. července 2000 uvádí ještě starého zřizovatele školy (MŠMT ČR). V posledním Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě od 1. září 2002 (č.j. 31 767/01-21 ze dne 13. února 2002) je již uveden nový zřizovatel (HMP). Kapacita školy podle jejích částí – Vyšší odborná škola 180 žáků, Střední průmyslová škola dopravní 780 žáků a Školní jídelna 500 jídel – zůstává nezměněna a ve školním roce 2001/2002 není překročena (VOŠ - 176, SPŠD - 726).

Ve školním roce 2001/2002 se realizují tyto obory:

VOŠ

23-45-N/002 (JKOV: 37-64-7/00) Diagnostika silničních vozidel

64-31-N/007 (37-65-7/00) Obchodník v dopravě

SPŠD

23-45-M/005 (JKOV: 37-44-6/01) Silniční doprava – provoz a údržba vozidel

26-41-M/002 (JKOV: 26-84-6/00) Elektrotechnika

37-41-M/06 Provoz a ekonomika dopravy

37-41-M/002 (JKOV: 37-44-6/02) Silniční doprava – doprava a přeprava

37-41-M/004 (JKOV: 37-47-6/00) Zasilatelství

37-41-M/005 (JKOV: 37-97-6/04) Provoz a ekonomika letecké dopravy

64-42-M/032 (JKOV: 37-98-6/03) Management v dopravě

Poslední čtyři obory jsou dobíhající – jsou realizovány ve třetím a čtvrtém ročníku.

Škole byla zřizovatelem povolena rozsáhlá doplňková činnost zahrnující pronájem prostor, opravy silničních vozidel, montáž, opravy, údržba a revize vyhrazených elektrických zařízení, silniční motorová doprava osobní, provozování autoškoly, provozování zařízení sloužící regeneraci a rekondici, pořádání výchovně vzdělávacích akcí, montáž, opravy, revize a zkoušky plynových zařízení, vydavatelství a nakladatelství, provádění kontroly, revize a opravy požárních hydrantů. Na všechny uvedené činnosti získala škola živnostenské listy.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Předmětem orientační inspekce je hodnocení průběhu a výsledků výchovně vzdělávacího procesu v oboru 23-45-M/005 Silniční doprava – provoz a údržba vozidel (SPŠD) a v oboru 64-31-N/007 Obchodník v dopravě (VOŠ).

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Odborné předměty ve Vyšší odborné škole

Hospitace byly uskutečněny v předmětech: Marketing a management v dopravě (DM), Finance (FI), Kvalita dopravních služeb (KDS), Logistika (LG), Převážní právo (PP), Obchodní operace v dopravě (OOD), Informatika obchodní činnosti (IOČ).

Oblast plánování a přípravy vzdělávacího procesu ve VOŠ vykazuje řadu negativních specifíků. Mezi nejvýznamnější patří to, že v některých předmětech (PP, OOD) se vyučující v průběhu roku střídají. V roce 2001/2002 se v těchto předmětech do doby konání inspekce vystřídal v obou ročnících VOŠ pět vyučujících (externích i interních). Předmět LG se začal vyučovat s téměř měsíčním zpožděním, předměty DM, PP a OOD byly vyučovány nepravidelně (výuka se realizovala v jiných hodinách než uvádí předložený rozvrh). Popsaný stav poznamenává v celkovém důsledku vzdělávací proces negativně a to nezávisle na odborné kvalitě jednotlivých vyučujících.

Nedostatky ve vedení povinné dokumentace (nejasné zápisy ve třídních knihách, nepřehledný rozvrh tříd, absence rozvrhu vyučujících) neumožnily zaujmout stanovisko v otázce plnění schválených učebních osnov všech sledovaných předmětů. Podle zápisů z třídních knih lze předpokládat, že schválené osnovy jsou dodržovány v předmětech DM, FI, KDS, LG, IOČ. Zvláštní situace je v předmětech PP a OOD: druhý předmět (OOD) je realizován jako cvičení předmětu PP. Zápisy v třídní knize vypovídají o tom, že se jedná o trvalý jev, který však ze schváleného učebního plánu nevyplývá. Příbuzný obsah učiva dle schválených učebních osnov není dostatečným důvodem pro takovou realizaci - dochází k odbornému i morálnímu znehodnocení problematiky.

Odborná a pedagogická způsobilost vyučujících byla v době inspekce velmi dobrá. Absence pedagogické způsobilosti je u některých z nich vyvážena dlouhodobým působením ve vysokých školách, což se projevuje zejména dobrým vystupováním před studenty, dodržováním normy jazyka a zejména pak odborné terminologie.

Sledované hodiny byly vedeny klasickým způsobem, tj. zopakování minulé látky, osnova nové hodiny, nová látka, aplikace, příklady. Výklad obsahoval relevantní odkazy na další prameny, někdy s komentářem. V některých případech byly žákům rozdány pomůcky, nebo kopie materiálů do výuky. Vyučující preferovali formu přednášky (výkladu), vlastní samostatná práce žáků byla spíše ojedinělá. V předmětu IOČ je učivo vhodně doplněno částí zabývající se novými informačními a komunikačními metodami – E-mail, internet.

Praxe žáků nebyla v době inspekce realizována. Dle předložené dokumentace bylo zjištěno, že praxe žáků se uskutečňuje ve firmách, které si žáci zpravidla vybírají sami. Tento systém má pozitivní dopad i na následný výběr zaměstnání a pozdější uplatnění absolventů. Namátkově zkontrolované deníky praxe jsou velmi dobře vedeny, včetně kontrolních podpisů a potvrzení. Posudky vedoucích praxe na její závěr mají převážně dobrou vypovídací úroveň. Závěrečné zkoušky (absolutoria) byly v roce 2002 provedeny před komisí schválenou MŠMT, v souladu s vyhláškou o VOŠ. Předložené materiály (včetně archivních) naznačují, že tato závěrečná agenda je vedena pečlivě a podle platných předpisů.

Výuka sledovaná v průběhu inspekce měla velmi dobrou kvalitu. V celkovém hodnocení je však nutné přihlédnout i k problematickému plnění učebních osnov, které souvisí s odpadlými hodinami a nedostatečným personálním zabezpečením na začátku školního roku. Celkově je kvalita vzdělávání ve sledovaném oboru hodnocena jako průměrná.

Odborné předměty SPŠ dopravní (technické kreslení, strojní součásti, mechanika, kontrola a měření, automatizace, informatika a výpočetní technika)

Sledovaná výuka byla v souladu se schválenými osnovami jednotlivých předmětů a s deklarovanými učebními dokumenty. Ve všech předmětech jsou vypracovány časově tematické plány, které schválila předmětová komise a garant oboru. Pouze v předmětu mechanika (třetí ročník) byl konstatován větší rozdíl mezi plánovaným a skutečně odučeným počtem hodin: při tříhodinové dotaci týdně byla ve 28 týdnu vyučována 49 vyučovací hodina. V probrané látce však nebylo žádné zpoždění, tj. jednotlivé tematické celky byly poměrným způsobem ve výuce zkráceny.

Předměty vyučovalo pět učitelů. Čtyři z nich splňují požadavky stanovené vyhláškou MŠMT pro odbornou a pedagogickou způsobilost, jeden je pouze odborně způsobilý. Většina učitelů prokázala v průběhu sledované výuky bohaté pedagogické zkušenosti, získané dlouholetou praxí na této škole.

Dva z výše uvedených odborných předmětů (kontrola a měření – 4. R., informatika a výpočetní technika – 3. R) se realizují v odborných učebnách, přičemž se třída dělí do dvou skupin. Ostatní odborné předměty se vyučují v kmenových učebnách jednotlivých tříd, kde není trvale zabudována žádná audiovizuální technika. Učební pomůcky jsou v kabinetech vyučujících nebo v odborných učebnách. Prostorová dispozice školy (učebny jsou umístěny ve třech patrech dvou budov vzdálených 5 min pěší chůze) a časté přecházení učitelů v průběhu jednoho vyučovacího dne prakticky znemožňují řádnou přípravu vyučování. Didaktická technika v kmenových třídách byla použita pouze v hodinách vedoucího předmětové komise. Základní vybavení kmenových učeben (lavice a židle) je v některých případech značně opotřebované. Estetické úpravě prostředí tříd není věnována dostatečná pozornost – žádné nebo nevhodné nástěnky, stěny převážně holé, květinová výzdoba minimální. Nepříznivý dojem posiloval i nepořádek a odpadky v lavicích a po podlaze, který většina učitelů již nevnímá. Psychohygienické podmínky jsou zhoršeny tím, že ve škole s výjimkou odborných učeben nejsou šatny, v učebnách se ukládá vrchní oděv žáků.

Sledované vyučovací jednotky měly klasický průběh a přehlednou strukturu. Pouze v jedné hodině nebyl jasně stanovený cíl, výklad učitele byl méně přehledný a prostor na shrnutí učiva v závěru nebyl dostatečný. Zkoušení žáků u tabule s rozбором chyb a s prvky sebehodnocení bylo zařazeno pouze v hodině mechaniky ve třídě S1. Ostatní vyučující preferovali frontální opakování, které umožnilo zopakovat a navázat na probranou učební látku, avšak vzhledem k motivaci a hodnocení žáků nebylo dostatečně využito.

Učebnice ani další literatura nebyly ve sledovaných hodinách používány a to ani v případech, kdy jsou žákům doporučeny. V některých hodinách tato skutečnost snižovala efektivitu vyučování – diktování základních poznatků a úloh. Absence interních textů v předmětu informatika a výpočetní technika při práci s programem AUTOCAD 2000 ztěžuje samostatnou práci žáků (zejména v případech jejich předchozí absence) a snižuje celkově efektivitu vyučování.

Kladem sledované výuky byl vstřícný přístup učitelů k žákům a vytvořené přátelské ovzduší v hodinách. Vlastní odborný výklad byl zpravidla na velmi dobré odborné úrovni: věcná správnost, přiměřená aktualizace s použitím dostupných příkladů z praxe, zmínění dalších vývojových trendů a inovací. Způsob vyjadřování některých vyučujících (u jednoho dokonce slangové výrazy) však není pro absolventa průmyslové školy dostatečným vzorem.

Kvalita výuky ve sledované skupině předmětů je hodnocena vzhledem k menší názornosti, k převaze činnosti učitelů nad aktivitami žáků a k absenci samostatné práce žáků s literaturou (i ve vyšších ročnících) jako průměrná.

Dílenská cvičení

Předmět s výrazně praktickým obsahem se vyučuje v prvním a druhém ročníku s dotací 3 hodiny týdně. Tyto hodiny (45 min) jsou spojené do jednoho tříhodinového bloku, který se realizuje v dílnách školy. Před nebo po tomto bloku mají žáci běžnou výuku, tj. během prodloužené přestávky musí absolvovat převléknutí do pracovního oděvu (nebo naopak) v šatnách dílen a přesun do tříd. Dílny jsou situovány v přízemí druhé budovy školy.

Schválená učební osnova je rozdělena a rozpracována do čtyř tematických celků v každém ročníku: ruční obrábění, soustružnické práce, frézování a základní elektrotechnické práce. Celkový počet plánovaných hodin (108) odpovídá devíti týdennímu cyklu v každé dílně – tato délka byla v tomto školním roce s menšími odchylkami dodržena.

Interní problémy řeší tým zkušených dílenských učitelů, z nichž jeden je pověřen řízením celého provozu dílen, kontrolní činností a přenosem informací z vedení školy. Tři ze čtyř učitelů splňují požadavky na způsobilost pro výkon práce dílenského učitele.

Materiálně technické vybavení dílen umožňuje plnění osnov. Převažuje starší strojní vybavení (velmi dobře udržované), v předchozím roce byly zakoupeny i nové stroje. Celý prostor dílen je velmi promyšleně a efektivně využit, součástí je výdejna náradí. Početně jsou učební skupiny malé, v konkrétním případě 5 (6) žáků. Učitelům to umožňuje zadat po společném teoretickém výkladu každému žáku (dvojici) konkrétní práci, na kterou pak dohlíží. Tento postup odpovídá i strojnímu vybavení dílen.

Hospitace byly provedeny ve 2. ročníku, ve skupinách ručního obrábění a frézování. Absence žáků a probíraná témata se zapisují do třídní knihy. Kontrola prokázala dodržování předepsaných osnov a interních tematických plánů. První tříhodinový blok na začátku školního roku byl společný pro celou třídu – školení o bezpečnosti práce. V jednotlivých dílnách se pak takto získané všeobecné informace konkretizují – vzhledem k druhu prací a specifikám dílny (zápisy s podpisy žáků byly předloženy). Žáci mají zavedené sešity, zápisy v nich mají dobrou vypovídací hodnotu. V části výkladu vedeném formou dialogu s žáky byl kladen důraz na požadované odborné vědomosti, při samostatné práci žáků byly procvičovány (pod dohledem jednotlivých vyučujících) specifické dovednosti. Přístup učitelů byl přátelský a neformální, jejich verbální i neverbální vyjadřovací schopnost – velmi dobrá.

Kvalita sledované výuky je hodnocena jako velmi dobrá.

Blok společenskovedních předmětů (český jazyk a občanská nauka ve SPŠD, aplikovaná psychologie ve VOŠ)

Učební plán sledovaných předmětů ve SPŠD vychází z osnov SOŠ vydaných MŠMT pod č.j. 18743/90-21 z 21. června 1990. VOŠ má vlastní učební plán schválený MŠMT. Učitelé mají vypracované časově-tematické plány. Jejich kontrolou ČŠI zjistila naprostý nesoulad platných osnov a učebních plánů s obsahem časově-tematického plánu jednoho učitele předmětu občanská nauka ve 3. ročníku. Dále bylo porovnáním zápisů v třídních knihách zjištěno, že při jednohodinové dotaci předmětu občanská nauka bylo ve 28. týdnu výuky odučeno 12 hodin (ve 3. ročníku) a 10 hodin (ve 4. ročníku). V ostatních případech je plán učiva plněn.

Blok společenskovedních předmětů vyučuje v daném studijním oboru šest učitelů, kteří splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. V době konání inspekce byli dva z nich v pracovní neschopnosti. Výuka psychologie probíhala ve specializované

nadstandardně zařízené učebně vybavené audiovizuální technikou, ostatní předměty jsou vyučovány v kmenových třídách. Didaktická technika nebyla ve sledovaných hodinách (s výjimkou dvou hodin ve VOŠ) použita, i když na škole je k dispozici (magnetofony, video).

Sledované hodiny se vyznačovaly pečlivou přípravou, promyšlenou stavbou a jasným cílem výuky. Vzhledem k hodinové dotaci předmětů český jazyk a občanská nauka se učitelé v první řadě zaměřují na zvládnutí základního učiva. Prezentované učivo bylo věcně správné a přiměřeně náročné. Převládá výklad a řízený rozhovor, znalosti byly průběžně ověřovány, většina žáků se spontánně zapojovala do výuky, i když učitel zaujímal vždy dominantní postavení. Dostatek času byl věnován procvičení učiva, formou individuální i skupinové práce, žáci byli vedeni k obsahově i formálně přesným formulacím. Pouze při zadávání samostatné práce nebyl upřesněn čas na její vypracování.

Předmět aplikovaná psychologie (VOŠ) nemá naukový charakter, jeho cílem je rozvoj komunikativních a sociálních dovedností budoucích obchodníků. Pro sledovanou výuku bylo charakteristické aktivní zapojení všech žáků. Zadávané úkoly jim umožňovaly jednak nácvik určitých modelů jednání a chování, jednak rozvoj komunikačních dovedností.

Hlavním motivačním prvkem byla ve všech sledovaných hodinách možnost praktické aplikace vědomostí a jejich využití v budoucí profesi. Významnou roli sehrálo i využití osobních zkušeností žáků. Individuální přístup učitelů k potřebám žáků se uplatnil zejména v českém jazyce a psychologii. Hodnocení výkonu žáků ve všech sledovaných hodinách bylo adekvátní, velmi přesně zdůvodněné, ve většině případů proběhla analýza chyb.

Žáci i učitelé pracovali podle dohodnutých pravidel, vzájemně se respektovali. Učitelé svým přístupem vytvořili ve třídách přátelskou a pracovní atmosféru.

Maturitní okruhy z českého jazyka mají standardní úroveň, zahrnují literaturu od nejstarších dob po současnost, jejich součástí jsou umělecké texty, jejichž rozbořením se ověřují i znalosti ze slohu a mluvnice.

Žáci mohou využívat při samostatném studiu informační centrum školy, zde mají k dispozici přibližně 20 tisíc titulů z oblasti odborné literatury i beletrie, ročně je dokupováno asi 20 knih. Jsou zde k dispozici počítače a v určených hodinách mají žáci volný přístup k internetu.

Pro doplnění výuky a rozšíření kulturního přehledu žáků, škola organizuje návštěvy výstav a divadelních představení, pracuje zde také klub mladých diváků. Každoročně je organizováno školní kolo v olympiádě z českého jazyka.

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem je kvalita plánování a přípravy výuky hodnocena jako pouze vyhovující. V oblasti metod a forem práce byl patrný rozdíl v kvalitě výuky ve VOŠ (aktivizace celé třídy, prostor pro komunikaci) a v SPŠD (převaha frontálních metod, nevyužití didaktické techniky). Kvalita výuky v bloku společenskovědních předmětů je hodnocena jako velmi dobrá (VOŠ) a průměrná (SPŠD).

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Průběh vzdělávání je v obou školách negativně ovlivněn nedostatky v oblasti plánování a přípravy. Vlastní práce pedagogů ve VOŠ a SPŠ je na velmi dobré odborné úrovni, komunikace a motivace žáků je výrazně vyšší ve společenskovědních předmětech a v českém jazyce. V hodinách sledovaných ve SPŠD převládají metody práce, které málo aktivizují žáky. Dobré vztahy učitelů k žákům ovlivňují pozitivně vzdělávací proces v obou školách.

Vzhledem k zjištěným nedostatkům a k prokázanému neplnění schválených učebních osnov je celkově kvalita výuky ve VOŠ a SPŠD hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Od ledna 2002 byl ve škole jmenován na základě řádného konkurzního řízení nový ředitel školy. Výchovně vzdělávací proces byl změnou ve vedení poznamenán zejména v oblasti personálního zabezpečení výuky ve VOŠ na začátku školního roku. V dlouhodobém plánování pokračuje realizace inovace učebních dokumentů pro VOŠ. Výuka v oboru Obchodník v dopravě byla MŠMT ČR schválena v roce 1996 (jedná se o studium s trváním 2 roky a 5 měsíců). Zkušenosti s realizací tohoto studia a současné trendy v jeho pojetí se projeví prací na nových učebních dokumentech, které byly MŠMT schválené v březnu 2002, s platností od září 2002.

Výchovně vzdělávací proces ve strojírenském oboru 23-45-M/005 Silniční doprava - provoz a údržba se realizuje dle učebních dokumentů č.j. 17 783/99-23 s platností od 1. září 1998 (schválilo MŠMT ČR dne 23. března 1999). Původní poznámku „pro studium zahájené nejpozději 1. září 1999“ MŠMT ČR dne 26. února 2002 změnilo (č.j. 13 658/02-23), prodloužilo tak platnost učebních dokumentů do 31. srpna 2002 počínaje 1. ročníkem. Poslední absolventi tohoto oboru opustí školu ve školním roce 2004/2005.

Dodržování deklarovaného učebního plánu bylo zjišťováno ve čtvrtém ročníku. Sumarizace odučených hodin v jednotlivých předmětech za čtyřletý studijní cyklus (na základě kontroly třídních knih) prokázala nedodržení stanoveného učebního plánu v části povinného základu: místo předmětu základy přírodních věd (4 hodiny týdně) byl vyučován předmět fyzika (3 hodiny týdně) a předmět občanská nauka se vyučoval v každém ročníku (4 hodiny za celé studium) místo požadovaných tří hodin (ve 2., 3., a 4. ročníku).

Ředitel školy vypracoval interní organizační řád, jehož součástí je organizační struktura školy, vnitřní řád školy, klasifikační řád, provozní řády pracoven a učeben, provozní řád informačního střediska a pravidla využívání internetu, program prvence zneužití návykových látek, statut školního psychologa, koncepce činnosti školního psychologa a výchovného poradce a vnitřní platový předpis. Některé dílčí materiály byly zpracovány již dřívějším ředitelem. Kompetence jednotlivých pracovníků jsou upřesněny v jejich pracovní náplni. Zástupci ředitele mají rámcově rozčleněny úseky, za něž zodpovídají, avšak v některých oblastech nejsou úkoly blíže specifikovány nebo se překrývají. Tím je ztížen systém kontroly (např. evidence přesčasové práce interních učitelů, kontrola vedení povinné dokumentace). V oblasti zajištění provozu školy mají skoro identické povinnosti dva ze tří zástupců, třetí řeší tuto oblast ve VOŠ. Právě v provozu této části školy byla zjištěna výrazná negativa – viz Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání. Zhotovený rozvrh zejména pro VOŠ nevyužívá předepsané názvy (zkratky) předmětů nebo uvádí pro stejný předmět dvě různé (např. předmět informatika v obchodní činnosti – IOC – je označen jako VT i IVT). O častých změnách zejména u externích vyučujících svědčí i neúplné údaje v materiálu „Úvazky 01/02“, který byl předán ČŠI před zahájením inspekce – jména učitelů předmětů přepravní právo a obchodní operace v dopravě byla doplněna až v jejím průběhu.

Klasifikační řád obsahuje (v části pro SPŠ dopravní) řadu zásadních pochybení a nerespektuje v tomto smyslu vyhlášku MŠMT ČR o středních školách. V bodě Klasifikace chování žáka uvádí čtyři stupně klasifikace na konci pololetí (vyhláška – tři stupně), definuje chybně v bodě 2. klasifikaci chování jako výchovné opatření, a v bodě Postup do vyššího ročníku (odstavec 2) dovoluje postup do vyššího ročníku i v případě, že žák byl hodnocen nedostatečnou v předmětu tělesná výchova.

Povinná dokumentace je v obou částech školy vedena v rozsahu požadovaném zákonem. Katalogové listy žáků, třídní výkazy, přijímací protokoly a protokoly o maturitních zkouškách a absolutoriu jsou bez závad. Třídní knihy jsou vedeny, ovšem vypovídací hodnota jejich zápisů je vzhledem ke zjištěným skutečnostem zpochybněna. Vedení školy předložilo ČŠI tři

duplikáty třídních knih (záznam o způsobu pořízení duplikátů nebyl k dispozici), v nichž zápisy neodpovídají skutečnému průběhu výuky. Ve 2. ročníku SPŠD byl zjištěn nesoulad mezi zápisy žáků v sešitech a zápisy probíraných témat v třídní knize v předmětu občanská nauka. Ve dvou třídách VOŠ byli žáci podle zápisu v třídní knize děleni na skupiny v předmětu aplikovaná psychologie a obchodní operace v dopravě, i když se to ve skutečnosti nerealizovalo. Ve dvou případech zjistila ČŠI duplicitní zápis - stejná učitelka učila dle třídních knih ve dvou různých třídách různé předměty současně (stejnou vyučovací hodinu).

Ve škole pracují předmětové komise, které se pravidelně scházejí s vedením školy (jednou za čtvrtletí). Kromě toho je pro každý předmět určen tzv. garant, který zodpovídá za koordinaci práce jednotlivých učitelů daného předmětu. I přes tato opatření však v letošním školním roce došlo k porušení platných osnov v předmětu občanská nauka, neprůkazné je i plnění osnov některých předmětů VOŠ.

Pedagogické a organizační záležitosti jsou projednávány na pedagogických radách. K řešení aktuálních organizačních a ekonomických otázek se vedení školy schází pravidelně každý týden. Pracovníci školy jsou průběžně informováni prostřednictvím sdělení na nástěnkách ve sborovně a oběžníky ředitele školy. Ve výstavbě je interní počítačová síť, která má systém přenosu informací zefektivnit.

Zákonní zástupci žáků jsou informováni pravidelně na třídních schůzkách (čtyřikrát ročně). Rada školy není ustavena, ve škole však pracuje rada rodičů, která pomáhá organizačně zajišťovat různé akce - ples školy, slavnostní uvítání žáků 1. ročníků a rozloučení s žáky 4. ročníků, podílí se na nákupu sportovního vybavení a pod. S vedením školy se schází každý měsíc. Dle informace vedení, ve škole pracuje žakovská rada. Dle výsledků dotazníkového šetření však žáci nemají možnost vyjádřit se a případně ovlivnit provoz školy (viz Další zjištění). Veřejnost je o práci školy informována prostřednictvím webových stránek. Pravidelně se konají Dny otevřených dveří. Žáci se účastní akcí a výstav, které mají vztah ke studijním oborům (např. Letadla a létání, Pražské motoristické jaro).

V září 2001 vypracovaná Výroční zpráva o činnosti školy s Výroční zprávou o hospodaření školy informuje o učebních plánech jednotlivých oborů, poskytuje údaje o charakteristice školy v oblasti vzdělávání i výchovy a o studijních výsledcích žáků. Oba dokumenty byly vypracovány dle materiálů připravených předešlým ředitelem školy a obsahují řadu nedostatků a nejasností. Zpráva o hospodaření zahrnuje pouze první pololetí kalendářního roku 2001 a neobsahuje zákonem předepsané tiskopisy (kopie účetních výkazů). Výroční zpráva o činnosti školy neobsahuje údaje o informacích poskytnutých v návaznosti na zákon 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. V době konání inspekce nebylo vyhověno ani základnímu požadavku posledně jmenovaného právního předpisu – zveřejnění základních údajů v místě veřejně přístupném.

Osobní údaje žáků a pracovníků školy jsou uchovávány v písemné i elektronické podobě, jejich ochrana je zabezpečena.

Výchovné poradenství je zajišťováno jednak výchovnou poradkyní – učitelkou (pracující důchodkyní) s odbornou a pedagogickou způsobilostí, avšak bez kvalifikačního studia pro výkon funkce, jednak psycholožkou pracující na plný úvazek (40 hod), která je ve škole zaměstnána od roku 1994 (v té době však pouze na poloviční úvazek). Tato pracovnice je podřízena přímo řediteli školy a dle předložených materiálů vyvíjí značnou činnost uvnitř i vně školy (různá školení). Vzájemné působení a specifické oblasti činnosti obou pracovnic nejsou písemně vymezené, koordinace se v letošním školním roce teprve hledá. Materiál Koncepce činnosti školního psychologa a výchovného poradce ve VOŠ a SPŠD, vypracovaný 1. února 2001 školní psycholožkou a schválený bývalým ředitelem školy, tuto spolupráci neřeší a neuvádí nikde (kromě názvu) výchovnou poradkyni, jako osobu zodpovědnou ve smyslu platných školských předpisů. Výchovná poradkyně (působící od září 2001, jmenování

nebylo předloženo) vypracovala (25. říjen 2001) Stručný nástin výchovného poradenství na VOŠ a SPŠD, který nebyl zatím schválen ředitelem školy. Dne 24. října 2001 organizovala poradnu třídních učitelů a vyučujících prvních ročníků, jejímž cílem bylo informovat zúčastněné o aktuálních problémech žáků prvních ročníků. Informace z porady jsou (dle předloženého zápisu) konkrétní: jednalo se o způsob práce s problematickými a nadanými žáky. Konkrétní případ bezproblémového žáka prvního ročníku, který po vykonání závažného přestupku v závěru prvního pololetí byl pedagogickou radou navržen na vyloučení ze školy, přesto prokazuje nevyjasněnost vzájemného působení obou výchovných pracovníků a malou propojenost s třídními učiteli. Návrh přednesla třídní učitelka po předběžném jednání s ředitelem školy, aniž by situaci konzultovala s některou z pracovníků zabývajících se výchovným poradenstvím.

Vedení školy má zájem na profesním růstu zaměstnanců - o tom svědčí i rozsah a obsah akcí realizovaných v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Jeho snahou je rovněž rozšíření spolupráce se zahraničními školami (realizují se kontakty s obdobně zaměřenými školami v Německu a Itálii). Zájemci z řad učitelů byly proškoleni interními vyučujícími výpočetní techniky v základní obsluze osobních počítačů. Dále proběhlo déletrvající školení odborných vyučujících pracovníků Českých drah, jehož součástí byly i učební texty. Tyto aktivity byly plánovány již předcházejícím vedením školy. Ředitel školy vnímá nevhodnou věkovou strukturu pedagogického sboru (velká část odborných vyučujících je v důchodovém věku) a hledá možnosti jeho omlazení. Z celkového počtu pedagogů školy (66) je 18 v důchodovém věku a 14 starších 55 let. Tato skupina učitelů tvoří 48,5 % všech pracovníků.

Péče o nové a začínající pedagogy je dle zaběhnutého systému řízení svěřena vedoucím předmětových komisí. Ve sledovaných předmětech nepůsobí v tomto školním roce žádný začínající učitel. Určité rezervy jsou v motivaci vyučujících (zejména odborných předmětů) s dlouholetou praxí k poznávání a realizaci moderních pedagogických postupů.

Hlavním ukazatelem sebehodnocení jsou pro školu výsledky maturitních zkoušek a uplatnění žáků na trhu práce. V tomto smyslu jsou důležité informace, které dostávají řídicí pracovníci z praktických sfér působení žáků - praxe, která se realizuje ve SPŠD pro žáky třetích a čtvrtých ročníků a ve VOŠ - v závěru studia. Škola (zastoupena statutárním zástupcem) uzavírá s jednotlivými podniky/provozovny řádné smlouvy o uskutečňování odborné praxe. Pro žáky 3. a 4. ročníků SPŠD se v přílohách upřesňuje termínový kalendář praxe, její požadovaná náplň a výčet znalostí, které žák před zahájením praxe ovládá. Ve školním roce 2001/2002 je takto pro žáky 3. ročníků zajištěno 26 pracovišť, pro žáky 4. ročníků – 23. Žáci si zpravidla provozovnu navrhují sami a pověřený pracovník školy (pracující důchodce se zkráceným pracovním úvazkem) po seznámení s pracovištěm vyjadřuje souhlas. Další kontrolní činnost v této oblasti provádí namátkově. Vzhledem k počtu provozoven však není v jeho možnostech průběh praxe skutečně kontrolovat. Vyučující odborných předmětů jsou o problematice na jednotlivých pracovištích žáky informováni. K problematice konkrétních pracovišť se vztahují témata samostatných prací žáků ve třetím a čtvrtém ročníku, na které navazuje praktická maturitní zkouška.

Kontrolní činnost vedoucích pracovníků je stanovena v jejich pracovní náplni. Kontroly a hospitace jednotliví zástupci provádějí ve skupině oborů (předmětů), za které odpovídají. Dle předložených záznamů se naplánované hospitace ve výuce uskutečňují. Zápisy z nich však nejsou jednoznačně vypovídající a rozsah zjištěných nedostatků externí kontrolou ČŠI zpochybňuje fakticky dopad kontrolní činnosti. Toto zjištění se vztahuje jak k vypovídací hodnotě části povinné dokumentace školy (rozhvrh, třídní knihy), tak i ke kontrole v navazující ekonomické oblasti – vykazování odučených hodin externisty, přesčasové hodiny interních pedagogů.

Hodnocení podmínek vzdělávání

V oblasti řízení převládají nedostatky. Práce probíhají dle zaběhnutých stereotypů, činnost ředitele a jeho zástupců je málo efektivní. Předložené interní materiály mají spíše formální charakter. Úroveň plánování je průměrná, stejně jako kvalita vedení a motivování pracovníků. Organizování a kontrolní činnost vedení jsou hodnoceny jako pouze vyhovující.

Celkově jsou podmínky pro uskutečňování výchovně vzdělávacího procesu na obou školách hodnocené jako pouze vyhovující.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnoceným obdobím byl rok 2001

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu v roce 2001 uhradily 96 % celkových nákladů na její provoz a opravy. Hospodářský výsledek školy za rok 2001 je v hlavní činnosti vyrovnaný, doplňková činnost je zisková. Závazný ukazatel celkových NIV byl dodržen.

Škola požádala o uvolnění finančních prostředků z fondu reprodukce investičního majetku a fondu rezerv, k posílení rozpočtu pro krytí nákladů na rekonstrukci učeben a malování.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Závazné ukazatele mzdové regulace byly dodrženy. Celková částka na platy a OPPP byla plně vyčerpána a limit přepočtených zaměstnanců nebyl překročen, nenárokové složky platu činily 28,8 % tarifních mezd, pozitivem je poměr osobních příplatků a odměn 83,8:16,2. Osobní náklady představují 75 % celkových neinvestičních výdajů.

Kontrolou osobních spisů a mzdových podkladů bylo zjištěno u jednoho pracovníka nedodržení limitu 8 hodin přesčasové práce v jednom týdnu podle „Vnitřního platového předpisu“, v měsíci únoru bylo proplaceno jednomu zaměstnanci navíc 5 hodin, které byly odpracovány v měsíci březnu. Dále byly zjištěny formální nedostatky v platové dokumentaci, které škola v průběhu kontroly odstranila. Škola přijala opatření k nápravě při odstraňování těchto nedostatků v průběhu trvání inspekce. Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr na výuku odborných předmětů externími zaměstnanci jsou v souladu s ustanoveními Zákoníku práce. Zkontrolovat efektivitu vynaložených mzdových prostředků v období září až prosinec 2001 nebylo možné z důvodů nejasností v přehledech odučených hodin (řádných a přesčasových).

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Největší část ONIV přímých nákladů byla použita na vybavení školy výpočetní technikou (39 %), dále bylo doplněno vybavení dílen řadou speciálních strojů a přístrojů. Nemalou částí (16 %) bylo hrazeno další vzdělávání pedagogických pracovníků a cestovné s ním související. K nákupu učebních pomůcek byly rovněž využity finanční prostředky z doplňkové činnosti školy a darů od sponzorů., tj. mimorozpočtové zdroje. V účetnictví školy je vedena analytická evidence k rozlišení nákladů a výnosů z hlavní a z doplňkové činnosti školy.

Hodnocení efektivnosti čerpání účelových prostředků

Účelové finanční prostředky na opravu střechy a opravu uliční fasády budovy školy byly Ministerstvem financí přiděleny na zvláštní bankovní účet. Finanční prostředky určené na opravu střechy byly zcela vyčerpány, ale na opravu uliční fasády nebyly dočerpány z důvodů nevhodných klimatických podmínek v závěru roku. O nedočerpanou částku byla dotace snížena. Z předložených dokladů je zřejmé, že čerpání dotace bylo v souladu s účelem jejího poskytnutí.

Hodnocení kvality výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zpráva školy za školní rok 2000/2001 obsahuje Zprávu o hospodaření školy pouze za 1. pololetí roku 2001, s informacemi pouze za toto období. Rok 2000 byl zcela pominut, čímž nebyl hodnocen ani celý školní rok ani celý kalendářní rok, tj. nebylo možné získat představu o hospodaření školy za příslušné časové období. Dále chybí kopie účetních dokladů vyžadované platnými právními předpisy.

Hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu včetně neinvestiční účelové dotace na opravu střechy a opravu uliční fasády budovy a výnosy z vlastní doplňkové činnosti byly čerpány s hospodárností a účelovostí tak, aby byly zajištěny hlavní cíle školy.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Dotazník pro žáky středních škol byl rozdán 60 žákům oboru Silniční doprava – provoz a údržba

- Žáci (shodně se závěry inspekčního týmu) konstatovali přiměřenou náročnost vzdělávacího programu a samotné výuky, nedostatečný počet odborných učeben ve škole a malé používání pomůcek a audiovizuální techniky.
- Další velmi často zmiňované problematické oblasti z pohledu žáků jsou nedostatečné prostorové podmínky pro trávení volné doby a nedostatečná úroveň základních potřeb (sociálních zařízení).
- Směrem k výchovné problematice žáci postrádají upozorňování na aktuální problematiku doby (terorismus) a na zdůraznění zdravého životního stylu.
- Názor žáků na nedostatečný zájem vyučujících o jejich mínění a názorech na práci a dění ve škole potvrzuje dojem ČŠI o menším využití iniciativy a připomínek studentů školy.

Osnovy sledovaných předmětů VOŠ

K posouzení kvality výuky ve VOŠ byl přizván vysoce fundovaný odborný pracovník z Fakulty dopravní ČVUT. Vzhledem k probíhajícím inovacím v učebních dokumentech VOŠ jsou uvedeny i jeho připomínky ke schváleným učebním osnovám:

- Obsahem předmětu kvalita dopravních služeb není kvalita těchto služeb jako celek, ale pouze standard ISO 9000
- Obsahem předmětu celní právo a zbožíznalství je jen celní právo

- Již při prvním čtení osnov jsou zřejmé značné duplicity, což v důsledku může vést i k popsané výše situaci v předmětech přepravní právo a obchodní operace v dopravě
- Vzhledem k výše uvedenému, by situaci zřejmě zpřehlednilo hloubkové šetření starých a zejména nových učebních osnov schválených MŠMT ČR.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Učební dokumenty oboru 23-45-M/005 Silniční doprava (provoz a údržba) ve SPŠ č.j. 17 783/99-23 s platností od 1. září 1998 (schválilo MŠMT ČR dne 23. března 1999)
- Učební dokumenty oboru 64-31-N/007 Obchodník v dopravě ve VOŠ č.j. 23 558/96-23 ze dne 11. července 1996 (schválilo MŠMT ČR pouze pro SPŠD), s platností od 1. září 1996
- Jmenování do funkce ředitele ze dne 19. prosince 2001 č.j. SKU/08/1223/2001
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 22 203/2000-21 s účinností od 1. července 2000 a Rozhodnutí č.j. 31 767/01-21 ze dne 13. února 2002, s platností od září 2002
- Personální dokumentace vybraných zaměstnanců – doklady o vzdělání, pracovní smlouvy na hlavní pracovní poměr i dohody o pracovní činnosti
- Rozvrh vyučování v oborech 23-45-M/005 Silniční doprava (provoz a údržba) v SPŠD a 64-31-N/007 Obchodník v dopravě ve VOŠ
- Organizační řád (září 2001) obsahující Vnitřní klasifikační řád (bez data platnosti a účinnosti), Vnitřní řád školy (září 2001) a Vnitřní platový předpis s účinností od 3. září 2001
- Výkaz o vyšší odborné škole V 10-01 podle stavu k 15. října 2001 a Výkaz o gymnáziu – střední odborné škole – konzervatoři V 7-01 podle stavu k 30. září 2001
- dotazník ředitele školy před inspekcí
- dotazníky pro žáky středních škol
- Zřizovací listina schválena usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy dne 4. října 2001 č. 33/10, s účinností od 1. září 2001
- Závazné ukazatele k rozpočtovému opatření na rok 2001 ze dne 7. prosince 2001
- Výkaz Škol (MŠMT) P 1 - 04 za 1. - 4.Q 2001
- Výkaz odučených hodin za jednotlivé měsíce, rozvrh hodin pro učitele
- náplně práce zástupců ředitele školy
- Smlouva o uskutečňování odborné praxe a seznamy pracovišť odborné praxe v roce 2001/2002
- Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr (dohody o pracovní činnosti a dohody o provedení práce)
- Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2001 se Zprávou o hospodaření
- Výkaz zisku a ztrát k 12/2001
- Hlavní účetní kniha, oběh účetních dokladů, účetní rozvrh
- Kniha došlých faktur, vybrané faktury a pokladní doklady roku 2001
- Smlouva o zřízení a vedení běžného účtu
- hospitační záznamy

- Pracovní doba psycholožky školy stanovena ředitelem od 3. září 2001 (schválena základní odborovou organizací)
- Koncepce činnosti školního psychologa a výchovného poradce ve VOŠ a SPŠD (1. února 2001)
- Stručný nástin výchovného poradenství na VOŠ a SPŠD (25. října 2001) a Zápis z porady třídních učitelů a vyučujících prvních ročníků (24. října 2001)
- Zjištění ve věci evidence přesčasových hodin ze dne 18. března 2002
- Třídní knihy, třídní výkazy tříd: S1, S2, S3A, S4A, OB1A, OB1B, OB2
- Třídní knihy současné S4A od prvního ročníku (šk. rok 1998/99, 1999/00, 2000/01)

ZÁVĚR

Vzdělávací subjekt zajišťuje výchovu a vzdělávání ve Vyšší odborné škole i ve Střední průmyslové škole dopravní podle schválených učebních plánů. V plnění stanovených učebních osnov byly konstatovány nedostatky způsobené nedostatečným personálním zabezpečením zejména na začátku školního roku a nedůsledným systémem řízení a kontroly.

Personální zabezpečení výchovně vzdělávacího procesu je v obou školách na velmi dobré úrovni. Problematický je větší počet externích vyučujících a jejich střídání v některých předmětech v průběhu školního roku (zejména ve VOŠ). Věkové složení pedagogického sboru (téměř 50 % pracovníků v důchodovém věku) poznamenává průběh vyučování hlavně v oblasti používaných forem a metod práce. Samotná odborná úroveň výuky je však velmi dobrá.

Celkově je kvalita vyučovacího procesu ve sledované oblasti VOŠ i SPŠD hodnocena jako průměrná.

Řízení školy je ve školním roce 2001/2002 poznamenáno změnou ve vedení (prakticky celé první pololetí byla škola řízena pověřeným pracovníkem). Řada nedostatků v oblasti zabezpečení na začátku školního roku (plánování činnosti) a časté odpadlé hodiny bez náhrady tuto skutečnost dokládají. Nedostatečná kontrola, neprůhledná a nevypovídající dokumentace, tj. činnosti, které spadají do náplně práce dalších členů vedení, kde nedošlo ke změnám, nasvědčují o nedostatečném systémovém uspořádání řídicího procesu. Systémově není zatím řešena ani součinnost pedagogů v oblasti výchovného poradenství, přestože koncepce byla vypracována již v roce 2001. Značně rezervy byly konstatovány i v prováděné kontrolní činnosti. V oblasti vedení a motivování přetrvávají zavedené způsoby hodnocení pracovníků, které nepřispívají k zavádění nových forem práce s žáky.

Česká školní inspekce hodnotila školu v roce 1997/98 jako velmi dobrou. V následném období převážily v činnosti vedení stereotypy řízení, které dle názoru ČŠI vedly k nefunkčnosti již vybudovaných mechanismů. Neefektivní kontrola umožnila spíše formální práci na všech úrovních. Zachována zůstala úroveň práce učitelů ve třídách, která, přestože je převážně klasického typu, je i v současnosti spíše nadprůměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Jarmila Maslarovová	Jarmila Maslarovová v. r.
Členové týmu	PaedDr. Jana Bílková	Jana Bílková v. r.
Další zaměstnanci ČŠI	Prof. Ing. Václav Skurovec, CSc. Ing. Petr Adámek Dana Ctiborová	

V Praze dne 15. dubna 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15. dubna 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Ing. Jan Kadeřábek (ředitel školy)

Jan Kadeřábek v. r.
podpis

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Magistrát hl. m. Prahy, odbor školství	2002-05-02	010 424/02-3005
Zřizovatel: Hlavní město Praha	2002-05-02	010 424/02-3005

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2002-04-26	313/02	Připomínky byly podány.